

**Raha-automaattiyhdistys
Penningautomatföreningen**

1997

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS

Penningautomatföreningen

VUOSIKERTOMUS 1997

Årsberättelse för 1997

*"...siellä oli ylläri.
Eikä osattu olla hiljaa...
Kerta se oli ihan oikea taikuri."*

Raha-automaattiyhdistyksen tehtävänä on lisätä ihmisten hyvinvointia. RAY tukee taloudellisesti sosiaali- ja terveysalan järjestöjä tuottamalla yhteiskunnan hyväksymiä pelipalveluja.

RAY on merkittävä ja tunnettu yksinoikeudella toimiva rahapeliyhteisö, jonka toimintaa tukee ja pitää tarpeellisena koko kansa. Pelitoiminnan tuotto kohdennetaan tehokkaasti ja luotettavasti apua ja tukea tarvitsevien ihmisten hyväksi. RAY:n pelit ovat koko kansan pelejä. Pelit tarjotaan yhteistyössä yrittäjien kanssa ja omissa pelipaikoissa.

*"...jonkinlainen hämärä luonnontunne...
Mielessä oli käynyt kaikenlaista.
Ilta oli ja kesä...
sanoinkuvaamatonta."*

Penningautomatföreningens uppgift är att öka människornas välfärd. PAF stöder ekonomiskt organisationer på social- och hälsovårdens område genom att tillhandahålla speltjänster som samhället godkänner.

PAF är ett betydelsefullt och känt samfund med ensamrätt för penningspel. Hela folket stöder dess verksamhet och anser att den är nödvändig. Avkastningen av spelverksamheten inriktas effektivt och tillförlitligt på att bistå de människor som behöver hjälp och stöd. PAF:s spel är hela folkets spel. Spelen tillhandahålls i samarbete med företagare och på egna spelställen.

SISÄLLYS

INNEHÅLL

Hallituksen puheenjohtajan katsaus	6
Styrelseordförandens översikt	
RAY:n hallitus 1998-2000	8
PAF:s styrelse	
Liiketoiminta	10
Affärsverksamheten	
Pelika RAY Oy	18
Avustustoiminta	20
Understödsverksamheten	
Henkilöstö	24
Personalen	
Viestintä	26
Kommunikation	
Jäsenjärjestöt	28
Medlemsorganisationerna	
Tuloslaskelma ja tase	30
Resultaträkning och balansräkning	
Liite: Avustuksensaaajat 1998	
Bilaga: Mottagare av understöd 1998	

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Raha-automaattiyhdistyksen harjoittama pelitoiminta menestyi hyvin vuonna 1997, minkä seurauksena avustuksia voitiin jakaa aikaisempaa useammalle sosiaali- ja terveysjärjestölle. Suomalaiset pelasivat rahapelejä entistä enemmän, jolloin myös RAY:n liikevaihto kasvoi lähes seitsemän prosenttia ja ylitti 2,5 miljardin markan rajan. RAY:n rahapelien suosio perustuu niiden saatavuuteen ja ihmisten mahdollisuuteen kokeilla onneaan pienellä panoksella. Lisäksi pelaajat tietävät, että pelien tuotto käytetään kansalaisten hyvinvoinnin edistämiseen.

Tuorein yrityskuvatutkimus osoittaa, että RAY:n toiminnan perusteet ovat suomalaisten mielestä kunnossa. RAY:n nimi on tuttu tai melko tuttu 89 prosentille vastaajista ja 90 prosenttia suhtautuu yhdistykseen myönteisesti tai neutraalisti. Kansalaisten mielikuvat yhdistyksen toiminnasta ja osamisesta ovat keskivertoa paremmat ja lisäksi kaikissa väestöryhmissä suuri enemmistö hyväksyy RAY:n yksinoikeusaseman. Näin RAY:n 60-juhlavuosi voidaan aloittaa kansallisen ymmärryksen tukemana.

Toimintavuoden investointiprojektien ja toiminnan kehittämisen tavoitteena on tulevien vuosien tuloksenteon edellytysten varmistaminen. Strategista suunnittelua kehitettiin ja tutkimustoimintaa lisättiin tuotekehityksen, palvelun laadun ja tehokkuuden parantamiseksi. Kehityshankkeista merkittävimpiä olivat operatiivisten järjestelmien uusiminen ja raha-automaattien verkottamisen käynnistäminen.

Arpajaislain uudistaminen, joka on ollut vireillä vuodesta 1995 rahapelitoimikunnan mietinnön valmistuttua, käynnistyi toden teolla. Odotamme uuden lain varmistavan sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnan tulevaisuuden siten, että laki säilyttää kunkin yksinoikeusyhteisön mahdollisuuden omalla alueellaan hankkia varoja toiminta-ajatuksensa mukaisiin tarpeisiin. Uusi arpajaislaki tulee todennäköisesti eduskunnan käsittelyyn kuluvana vuonna.

Yli tuhat järjestöä

Ensimmäisen kerran RAY:n historiassa avustuksia saavien järjestöjen määrä nousee yli tuhaten. Toimintavuoden tuloksen jaosta päätti valtioneuvosto tämän vuoden helmikuussa. Kaikkiaan avustuksia saa 1 025 järjestöä yhteensä 1 545 miljoonaa markkaa. Lisäksi veteraanien kuntoutukseen käytetään 190 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1997 joulukuussa valtioneuvosto jakoi poikkeuksellisesti RAY:n jakamatta jätetyistä varoista 60 miljoonaa markkaa käytettäväksi pitkäaikaistyöttömyyden ja muiden lamasta aiheutuneiden seurausten lieventämiseen sekä kiinteistöjen homeaurioiden ehkäisyneuvontaan. Näiden projektien jatkorahoitus sisältyy tulevien vuosien normaaliin jakohdotukseen, mutta periaatteessa näin toteutettu erillisohjelma oli mielenkiintoinen kokeilu. Teemakohtaiset ohjelmat näyttävät antavan mahdollisuuden puuttua nopeasti yhteiskunnassa esiin nouseviin ongelmiin.

Raha-automaattiasetus antaa mahdollisuuden jättää vuosittain pelitoiminnan tuottoja myöhemmin jaettavaksi. Tämnänkertaisen jaon jälkeen jakamatonta rahaa on yhteensä 168,5 miljoonaa markkaa. Järjestöjen ja viime kädessä apua ja hoivaa tarvitsevien ihmisten kannalta tilanne on ristiriitainen. Raha-automaattituotot tulisi saada täysimääräisesti avustustoimintaan. Kun lisäksi avustusten arvioidaan vähentävän jaettavaan summaan nähden kaksin- tai kolminkertaisesti julkisten menojen tarvetta, tuntuu RAY:n varojen käyttö yleishyödylliseen toimintaan erittäin perustellulta.

STYRELSEORDFÖRÄNDENS ÖVERSIKT

Den spelverksamhet som Penningautomatföreningen bedriver var framgångsrik 1997, vilket ledde till att understöd kunde fördelas till flera social- och hälsovårdsorganisationer än tidigare. Finländarna spelade penningsspel mera än tidigare, varför också PAF:s omsättning växte med nästan sju procent och överskred gränsen 2,5 miljarder mark. PAF:s penningsspels popularitet bygger på att spelen är lätt tillgängliga och människorna har möjlighet att pröva sin lycka med en liten insats. Dessutom vet spelarna att avkastningen av spelen används för att främja medborgarnas välfärd.

Också den senaste undersökningen av företagsbilden visar att finländarna tycker att grunderna för PAF:s verksamhet är i sin ordning. PAF:s namn är bekant eller ganska bekant för 89 procent av de svarande och 90 procent förhåller sig positivt eller neutralt till föreningen. Medborgarnas föreställningar om föreningens verksamhet och kunnande är bättre än genomsnittet och dessutom godkänner en stor majoritet i alla befolkningsgrupper PAF:s monopolställning. Sålunda kan PAF:s 60-årsjubileumsår inledas med stöd av en nationell förståelse.

Målet för investeringsprojekten och verksamhetsutvecklingen under redovisningsåret är att säkerställa betingelserna för resultaten under kommande år. Den strategiska planeringen utvecklades och forskningen ökades i syfte att förbättra produktutvecklingen, servicekvaliteten och effektiviteten.

De viktigaste utvecklingsprojekten var att de operativa systemen förnyades och att ett datanätverk för penningautomaterna började byggas.

Revideringen av lotterilagen, som har varit anhängig sedan 1995 då penningsspelskommissionens betänkande blev klart, startade på allvar. Vi väntar oss att den nya lagen tryggar social- och hälsovårdsorganisationernas framtida verksamhet genom att lagen bevarar varje monopolsamfunds möjlighet att på sitt eget område skaffa medel för de behov som stämmer överens med dess verksamhetsidé. Den nya lotterilagen kommer sannolikt i år till behandling i riksdagen.

Över ettusen organisationer

För första gången i PAF:s historia steg antalet organisationer som får understöd till över ettusen. Statsrådet beslöt i februari i år om fördelningen av årets resultat. Allt som allt 1 025 organisationer får sammanlagt 1 545 miljoner mark i understöd.

I december 1997 fördelade statsrådet undantagsvis 60 miljoner mark av PAF:s ofördelade medel att användas för att lindra följderna av långtidsarbetslösheten och andra följder av depressionen samt för förebyggande rådgivning om mögelskador på fastigheter. Den fortsatta finansieringen av dessa projekt ingår i det normala fördelningsförslaget under kommande år, men i princip är ett på detta sätt genomfört separat program ett intressant experiment. Temabestämde program förefaller att ge en möjlighet att snabbt ingripa i problem som uppstår i samhället.

Penningautomatförordningen ger en möjlighet att årligen lämna kvar en del av avkastningen av spelverksamheten att fördelas senare. Efter fördelningen denna gång återstår sammanlagt 1 68,5 miljoner mark ofördelade. Med hänsyn till organisationerna och i sista hand de människor som behöver hjälp och omsorg är situationen kontroversiell. Penningautomatavkastningen borde helt och hållet gå till understödsverksamheten. Då det dessutom beräknas att understöden, jämfört med den summa som fördelas, två- eller trefaldigt minskar behovet av offentliga utgifter, förefaller användningen av PAF:s medel för allmännyttig verksamhet mycket motiverad.

RAY:N HALLITUS 1998 - 2000

PAF:S STYRELSE

Valtioneuvoston määräämät jäsenet Av statsrådet förordnade ledamöter

JUKKA VIHRIÄLÄ

puheenjohtaja
kansanedustaja
ordförande
riksdagsman

MAUNU IHALAINEN

varapuheenjohtaja
hallintopäällikkö
vice ordförande
administrativ chef

MARKKU LEHTO

kansliapäällikkö
kanslichef

MAIJA PERHO

kansanedustaja
riksdagsman

JUHANI PERTTUNEN

kansliapäällikkö
kanslichef

PEKKA PIISPANEN

erityisavustaja
specialmedarbetare

ERKKI VIRTANEN

budjettipäällikkö
budgetchef

Henkilöstön edustajat Personalens representanter

SEPPO HARTIKAINEN

pääluottamusmies
huvudförtroendeman

JOUKO ILVONEN

pääluottamusmies
huvudförtroendeman

Yhdistyksen kokouksen valitsevat jäsenet
Av föreningsmötet utsedda ledamöter

LIISA ELOVAINIO
II varapuheenjohtaja
pääsihteri
II vice ordförande
generalsekreterare

LEENA KOLSI
toimitusjohtaja
verkställande direktör

RAIMO LINDBERG
toimitusjohtaja
verkställande direktör

STINA ORIANDER
toiminnanjohtaja
verksamhetsledare

JUKKA SALMINEN
toiminnanjohtaja
verksamhetsledare

AIMO STRÖMBERG
toiminnanjohtaja
verksamhetsledare

LEENA VÄLIMÄKI
säätiönjohtaja
direktör för stiftelse

JOHTOKUNTA 1998

DIREKTIONEN

MARKKU RUOHONEN
toimitusjohtaja
puheenjohtaja
verkställande direktör
ordförande

ESKO ROMPPAINEN
varatoimitusjohtaja
varapuheenjohtaja
vice verkställande direktör
vice ordförande

SEPPO PYYKKÖNEN
johtaja
hallinto
direktör
administration

HANNU SALOKORPI
johtaja
avustustoiminta
direktör
understödsverksamhet

LIKETOIMINTA

RAY:n liiketoimintaan kuuluvat yrittäjien tiloihin sijoitetut raha-automaatit ja kasinopelit, RAY:n omat pelisaliketjut, ravintolakasinopelit ja Casino RAY. Pelitoiminnan tuotot ennen arpajaisveroa ja oikaisueriä nousivat toimintavuonna 2 614 miljoonaan markkaan, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 7,1 prosenttia.

Suomessa rahapelien yhteenlaskettu liikevaihto nousi jälleen uuteen 8,6 miljardin markan ennätykseen. Suurimman eli noin 11 prosentin kasvun kokosi Oy Veikkaus Ab lähinnä vedonlyönnin ja loton kasvun ansiosta. RAY:n pelituotoista omaa osuuttaan kasvattivat voimakkaimmin ravintolakasinopelit, Casino RAY ja RAY-pelipaikat. Valtaosa tuotosta tulee kuitenkin raha-automaateista ja niidenkin osuus ylitti tavoitteen.

RAY:n laitteiden valmistus- ja materiaalitoimintaa kehitettiin toimintavuonna tyydyttämään entistä paremmin oman rahapelitoiminnan tarpeita. Muita merkittäviä kehittämisen kohteita olivat myynti- ja asiakaspalvelun laadun kehittäminen, operatiiviset tietojärjestelmät sekä automaattiverkko.

Liiketoiminta jakautuu kolmeen tulosityksikköön: Hajasijoitetut raha-automaatit, RAY-pelipaikat ja ravintolakasino-pelit sekä Casino RAY.

Kehittäminen

Viime huhtikuussa RAY allekirjoitti esisopimuksen Carelcomp Industria Oy:n (CCID) kanssa operatiivisten tietojärjestelmien toimittamisesta. Hanke organisoitiin toimittajan ja alihankkijana olevan saksalaisen osapuolen kanssa RAY/3 -hankkeeksi. Järjestelmän määrittelyn jälkeen RAY ja CCID allekirjoittivat järjestelmäudistuksesta lopullisen sopimuksen, millä RAY otti kokonaisvastuun hankkeen läpiviennistä. Järjestelmien tulee olla tuotantokäytössä vuoden 1999 alusta.

Toimintavuoden loppuun mennessä toteutettiin varmistuksen vuoksi myös vanhoihin pelitoiminnan järjestelmiin

vuoden 2000 vaatimat muutokset. Toimintavuonna määriteltiin, suunniteltiin ja toteutettiin uusi standardoitu tietoliikenne-, palvelin- ja työasemaympäristö.

Kaksikymmentä sijoituspaikkaa, joissa on yhteensä viisikymmentä raha-automaattia, on ollut mukana automaattien verkotuskokeilussa. Testaustulosten perusteella RAY teki periaatepäätöksen verkotuksen asteittaisesta laajentamisesta. Verkotuksen avulla parannetaan asiakaspalvelua ja vahvistetaan rahaliikennekontrollia.

Euro-rahojen ja valuutan käyttöönotosta tehtiin toimintavuonna perusselvitys ja sen pohjalta periaatelinjaus. Pelitoiminnalla on valmius ottaa eurokolikko käyttöön laitteissaan vuoden 2002 tammikuun alusta alkaen. Sen sijaan jo siirtymäkauden loppupuolella varaudutaan eurovaluutan käyttöön. Myös selvittelyä elektronisen rahan käyttömahdollisuuksista jatkettiin.

Toiminnan lyhyen ja pitemmän aikavälin suunnittelua on kehitetty siten, että siitä on tullut järjestelmällinen osallistumisprosessi. Tutkimustoiminnassa puolestaan on painotettu toimintaympäristöstä saatavaa informaatiota. Yhdessä ulkopuolisen tutkimuslaitoksen kanssa toteutettiin vuosittain toistuvat raha- ja kasinopelitoiminnan asiakaspalvelun laatu- ja tutkimukset, joista saatiin hieman yritysten keskivertoa paremmat tulokset. RAY teki itse vastaavan tutkimuksen omissa pelipaikoissaan.

Yleisesti todettu taloudellisen rikollisuuden lisääntyminen ei näkynyt RAY:n toiminnassa, sillä pelitoimintaan kohdistuvat murrot ja muu rikollisuus pysyivät edelleen alhaisella tasolla.

Tuotekehitys ja tuotesuunnittelu

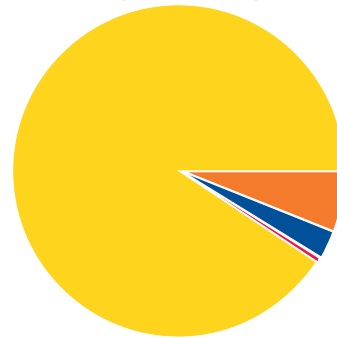
RAY:n tuotekehitykseen kuuluu toimintamallien ja tuotteiden kehittäminen. Tuotekehitys ja tuotesuunnittelu ovat toimineet osana raha-automaattiyksikön organisaatiota.

Vuoden aikana kaksitoista uutta tuotetta oli kehitteillä

Liikevaihto 2 543,1 miljoonaa markkaa

Omsättning 2 543,1 miljoner mark

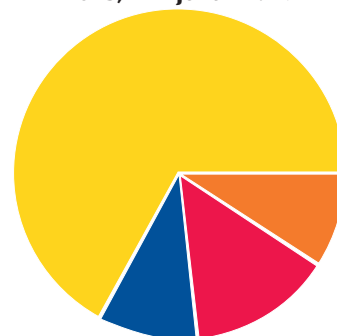
- **Raha-automaatit 2 309,5 Mmk**
Penningautomaterna
- **Kasinopelit 153,6 Mmk**
Kasinospel
- **Casino RAY 71,2 Mmk**
- **Myynti ja vuokraus 8,8 Mmk**
Försäljning och uthyrning

	1995	1996	1997
Liikevaihto (Mmk) Omsättning	2 272,5	2 378,4	2 543,1
Käyttökate (Mmk) Driftsbidrag	1 607,0	1 700,4	1 813,1
Tilikauden voitto (Mmk) Räkenskapsperiodens vinst	1 563,1	1 638,3	1 705,3
Tilikauden voitto (%) Räkenskapsperiodens vinst	68,8	68,9	67,0
Avustukset (Mmk) Understöd	1 408,6	1 454,4	1 545,0
Veteraanien kuntoutus Veterarernas rehabilitering	165,0	165,0	190,0
Sijoituspaikkamaksut (Mmk) Avgifter för placeringsställen	325,3	337,4	362,0
Palkkakustannukset (Mmk) Personalkostnader	213,4	217,9	224,1
Henkilöstö Personalen	1 661	1 585	1 579

Liikevaihdon käyttö 2 543,1 miljoonaa markkaa

Användningen av omsättning
2 543,1 miljoner mark

- **Avustuksiin 1 705,3 Mmk**
Till understöd
- **Palkat ja sosiaalikulut 224,1 Mmk**
Löner och socialkostnader
- **Sijoituspaikkamaksut 362,0 Mmk**
Avgifter för placeringsställen
- **Muut tuotot ja kulut 251,7 Mmk**
Annan avkastning och kostnader

tai jo siirretty valmistukseen. Hajasijoituskäyttöön valmistuivat raha-automaatit Ässäpokeri ja Tähti. Ravintolakäyttöön kehitetyistä kolmen erilaisen automaatin mallisarjasta valmistettiin koekäyttöön kymmenen kappaleen testausarja. Myös kahta uutta pajatsomallia kokeiltiin, niistä toinen esitellään asiakkaille kuluvana vuonna erityisenä juhluvuoden Pajatsona.

Monipelin kehittäminen jatkui siten, että testikäyttöön otettiin 17 tuuman kosketusnäytöllä oleva automaatti. Monipelissä pelaajan valittavana on neljä peli-idea, joiden määrää voidaan myöhemmin lisätä. Uuden pelin tuotanto käynnistyy vuoden 1998 lopulla. Täyspoteihin tarkoitettuna, kolme pokeripeliä sisältävän automaatin tuotanto sen sijaan on alkanut.

RAY suhtautui edelleen pidättyvästi internetissä tapahtuvaan rahalla pelaamiseen, mutta käynnisti www-kotisivullaan maksuttoman Tuplapotti-hedelmäpelin, joka simuloi vastaavan raha-automaatin toimintaa.

Uusia kasinopelejä ei toimintavuonna otettu käyttöön. Fast Poker -korttipeli on ollut käytössä kokeiluluonteisesti vain Club Ray -paikoissa. Pokerin suosion johdosta sitä sijoitetaan jatkossa myös eräisiin suurimpiin Täyspoteihin.

Tuotekehitysprosessia ja sen käyttöönottoa kehitettiin. Tuotekehitys- ja tuotesuunnitteluyksiköt panostivat merkittävästi myös RAY/3 -hankkeeseen ja automaattiverkon sijoituspaikoissa tapahtuvan testivaiheen toteuttamiseen.

AFFÄRSVERKSAMHETEN

Till PAF:s affärsverksamhet hör de penningautomater som finns utplacerade i företagarnas lokaliteter, PAF:s egna spelsalskedjor, restaurangkasinospelnen och Casino RAY. Avkastningen av spelverksamheten var före lotteriskatt och korrektivposter under redovisningsåret 2 614 miljoner mark, vilket innebär en ökning med 7,1 procent jämfört med året innan.

I Finland nådde penningspelens sammanlagda omsättning igen ett nytt rekord, 8,6 miljarder mark. Den största tillväxten stod Oy Veikkaus Ab för, tack vare ökningen av vadsugning och lotto. Av PAF:s spelavkastning ökade restaurangkasinospelnen, Casino RAY och RAY-spelställena mest sin egen andel. Största delen av avkastningen kommer dock från penningautomaterna. Också deras andel översteg den målsatta.

Tillverknings- och materialverksamheten för PAF:s anordningar utvecklades under året för att bättre tillfredsställa den egna penningspelfunktionens behov. Andra viktiga utvecklingsobjekt var förbättring av försäljnings- och kundtjänstkvaliteten, de operativa datasystemen och automatnätet.

Affärsverksamheten är uppdelad på tre resultatenheter: de utplacerade penningautomaterna, RAY-spelställena och restaurangkasinospelnen samt Casino RAY.

Utveckling

PAF och Carelcomp Industria Oy (CCID) undertecknade ett avtal om leverans av operativa datasystem. Totalansvaret för RAY/3-projektet ligger hos PAF och systemen bör vara i produktionsanvändning från början av 1999.

Också i de gamla systemen för spelverksamheten genomfördes de ändringar som året 2000 påkallar. Under redogörelseåret fastlogs, planerades och genomfördes en ny standardiserad datatrafik-, server- och arbetsstationsmiljö.

Tjugo placeringsställen, i vilka det finns sammanlagt femtio penningautomater, har varit med i automatnätförsöket. Nätverket byggs ut steg för steg i syfte att förbättra kundtjänsten och penningtrafikkontrollen.

Spelverksamheten har beredskap att ta euromynt i bruk i automaterna från ingången av januari 2002. Redan mot slutet av övergångsperioden bereder man sig på användning av eurovaluta. Också utredningen av möjligheterna att använda elektroniska pengar fortsatte.

Planeringen av verksamheten har blivit en systematisk process för medverkan. Inom forskningen har tyngdpunkten legat på information om verksamhetsmiljön. Tillsammans med en utomstående forskningsanstalt genomfördes årligen återkommande kvalitetsundersökningar som gäller kundtjänsten inom penning- och kasinospelverksamheten. De gav något bättre resultat än företagens genomsnitt. PAF ordnade själv en motsvarande undersökning på sina egna spelställen.

Den allmänt konstaterade ökningen av den ekonomiska brottsligheten syntes inte i PAF:s verksamhet, eftersom mängden inbrott och andra mot spelverksamheten riktade brott förblev liten.

Produktutveckling och produktplanering

Till PAF:s produktutveckling hör att ta fram och utveckla verksamhetsmodeller och produkter. Produktutvecklingen och produktplaneringen har fungerat som en del av penningautomatenhetens organisation.

Under året utvecklades eller inleddes produktion av tolv nya produkter. Penningautomaterna Ässäpokeri och Tähti blev klara för utplacering. Av modellserien för tre olika automater för restaurangbruk tillverkades en testserie på tio stycken för försöksbruk. Också två nya pajazzomodeller prövades, och den ena av dem presenteras i år som en särskild jubileumsårspajazzo.

Utvecklandet av mångspelen fortsatte genom att en automat med 17 tums beröringsskärm togs i testbruk. I mångspelen kan spelaren välja mellan fyra spelidéer, och dessas antal kan senare utökas. Produktionen av det nya spelet inleddes mot slutet av 1998. Produktionen av den för Täyspotti avsedda automaten med tre pokerspel har däremot inletts.

PAF förhöll sig fortfarande reserverat till penningspel på internet, men startade på sin www-hemsida ett gratis Tuplapotti-fruktspel, som simulerar motsvarande penningautomats funktion.

Nya kasinospel utvecklades inte under året. Kortspelet Fast Poker har varit i försöksbruk endast på Club Ray-ställena. På grund av kortspelets popularitet skall det i framtiden placeras också på några av de största Täyspotti-ställena.

Produktutvecklingsprocessen vidareutvecklades och lanserades. Produktutvecklings- och produktplaneringsenheterna satsade också avsevärt på RAY/3-projektet och på att genomföra testfasen på placeringsställena för automatnätet.

HAJASIOITETUT RAHA-AUTOMAATIT

Johtaja Risto Lehtinen

Yritysten omistajien ja huoneistonhaltijoiden tiloihin sijoitetut raha-automaatit tuottivat toimintavuonna 2 105 miljoonaa markkaa. Tuoton kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 6,2 prosenttia. Raha-automaatteja oli vuoden vaihteessa sijoitettuina 13 850 yhteensä 8 540 liiketilaan. Raha-automaattien ja sijoituspaikkojen määrän lisäksi vuoden aikana oli neljä prosenttia.

Raha-automaattikannan uudistamista jatkettiin korvaamalla noin 2 000 raha-automaattia uusilla. Uutuuspeleinä markkinoille tuotiin Tähti-hedelmäpeli ja Ässäpokeri, jotka ovat saaneet hyvän vastaanoton pelaajien keskuudessa.

Raha-automaattien sijoittelussa noudatettiin markkinointikriteerejä, jotka tähtäävät hallittuun tuoton kasvuun, pelien hyvään alueelliseen tarjontaan, yritysasiakkaiden tasapuoliseen kohteluun ja toiminnan korkeaan hyväksyttävyyteen.

RAY käynnisti pelipaikkojen viihtyvyyttä ja toimivuutta lisäävän somistusohjelman. Jo yli 800 sijoituspaikkaa on varustettu uudenmallisilla peliseinäkkeillä, jotka parantavat pelipisteiden näkyvyyttä ja valottavuutta, helpottavat niiden siistinä pitämistä ja vähentävät raha-automaattien huoltotarvetta.

Vaihtorahan itsepalvelu eli VIP-järjestelmä kasvatti tasaisesti suosiotaan. Vuoden lopussa 83 prosenttia tuotosta tuli VIP-toiminnasta. Osuus kasvoi vuodessa kymmenen prosenttiyksikköä.

Työtehtäviä ja vastuualueita kehitettiin edelleen Hajasioitettujen raha-automaattien -yksikössä. Markkinointiviestintä, myynnin tuki sekä tuote- ja hankintatoiminnot koottiin yhteen. Kenttätoiminnassa otettiin käyttöön uusi tehtäväjako, joka parantaa toiminnan tehokkuutta ja antaa myyntiorganisaatiolle entistä enemmän aikaa suoraan asiakastoimintaan.

Kunnossapidossa jatkettiin tiimeihin perustuvan toimintatavan ja toimenkuvien kehittämistä. Tehtävät jaettiin kunnossapitotöitä suorittavien, sitä tukevien ja koko kenttätoimintaa palvelevien tiimien vastuulle. Samassa yhteydessä lisättiin resursseja raha-automaattien rahaliikenteen valvontaan toiminnan jatkuvan luotettavuuden varmistamiseksi.

Kunnossapitotyöt painoutuivat ennakkohuoltoihin ja vikojen syiden selvittämiseen. Uusien toimintatapojen seurauksena raha-automaattien vikaantumismäärät putosivat noin kymmenyksellä ja seisonta-ajat yli neljänneksellä edellisvuoteen verrattuna.

Hajasijoitustoiminnassa tehty työ näkyi myös syksyllä yritysasiakkaiden keskuudessa suoritetun asiakastytyväisyysselvityksen tuloksissa. Yleisarvio oli jälleen hieman edellisvuotta positiivisempi sekä vastausten keskiarvoilla mitaten että suhteessa vertailuryhmään. Tyytyväisyys asiakasvastuukäyttäjien ja kunnossapidon toimintaan oli noussut selvimmin. Eniten kehittämistä vaativa tehtävä on tulosten perusteella RAY:n yleisistä toimintaperiaatteista tiedottaminen.

Hajasijoitetut raha-automaatit -yksikössä työskenteli vuoden lopussa 274 henkilöä.

UTPLACERADE PENNINGAUTOMATER

Direktör Risto Lehtinen

De penningautomater som utplacerats i företagsägares och lägenhetsinnehavares lokaliteter inbringade under redovisningsåret 2 105 miljoner mark. Avkastningen växte med 6,2 procent jämfört med året innan. Sammanlagt 13 850 penningautomater fanns vid årsskiftet placerade i inalles 8 540 affärslokaler. Antalet penningautomater och placeringsställen ökade under året med fyra procent.

Vid utplaceringen av penningautomater följdes marknadsföringskriterierna, som går ut på en kontrollerad avkastningstillväxt, gott regionalt spelutbud, rättvist bemötande av företagskunderna och hög acceptabilitet för verksamheten.

PAF inledde ett inredningsprogram som ökar spelställetnas trivsel och funktion. Över 800 placeringsställen har redan försetts med spelskärmar av ny modell, som gör det lättare att se och övervaka spelplatsen och att hålla denna snygg samt även minskar behovet av underhåll för penningautomaterna.

Uppskattningen av självbetjäningen för växelpengar, dvs. VIP-systemet, ökade stadigt. I slutet av året kom 83 procent av avkastningen från VIP-funktionen. Andelen växte under året med tio procentenheter.

Uppgifterna och ansvarsområdena utvecklades vidare i enheten för utplacerade penningautomater. Marknadsföringsinformationen samt stödfunktionerna för produkterna, anskaffningen och försäljningen sammanfördes till en ny marknadsföringsenhet. En ny uppgiftsfördelning infördes också i fältverksamheten.

Inom underhållet fortsatte utvecklingen av den teambaserade verksamhetsmodellen och beskrivningarna av arbetsuppgifterna. Underhållsarbetena var inriktade på förhandsservice och på att klarlägga orsakerna till fel. Penningautomaterna råkade ut för ungefär en tiondedel färre fel och ståtiderna minskade med mer än en fjärdedel jämfört med året innan.

Den allmänna bedömningen av utplaceringsverksamheten var i kundundersökningen av servicenivån igen något positivare än året innan.

Enheten för de utplacerade penningautomaterna hade vid slutet av året 274 anställda.

RAY PELIPAIKAT JA RAVINTOLAKASINOPELIT

Johtaja Marja-Riitta Lindén

RAY:n omiin pelipaikkaketjuihin kuuluu 23 Täyspottia, 17 RAY-Pottia ja kaksi Club Raytä. Vuoden aikana avattiin uusi Täyspotti Mikkelissä ja RAY-Potti Valkeakoskella. Pelipaikkojen yhteenlaskettu tuotto oli 326 miljoonaa markkaa, mikä on 8,9 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Pelipaikoissa käy vuosittain yhteensä noin 700 000 suomalaista. Suosituimpia ovat Täyspotit, joissa kirjataan aukiolopäivää kohden 17 000 asiakaskäyntiä. Asiakastutkimuksen mukaan puolet kävijöistä vierailee pelipaikassa vähintäänkin viikoittain. Asiakkaiden keski-ikä on 36 vuotta.

Täyspotti-ketjun toimintatapaa yhtenäistettiin käsikirjan avulla ja palvelun laadun seuraamiseksi otettiin käyttöön mystery shopping -menetelmä, joka perustuu tutkijoiden käyntiensä aikana tekemiin havaintoihin. Lisäksi palautelomakkeet toivat esiin asiakkaiden mielipiteitä entistä järjestelmällisemmin.

RAY:n kaksi avustuksia saavaa terveystajustöä ja Täyspottit kokeilivat toimintavuonna markkinointiyhteistyötä järjestämällä teemapäivät pelipaikkojen tiloissa. Ihopotilaiden Keskusliitto ry ja Keuhkovammaliitto ry esittelivät omaa toimintaansa ja kertoivat, mitä yhteistä heidän työllään ja RAY:llä on.

Pelipaikkojen uusien valvojien ja kassanhoitajien koulutuksesta sekä työhön perehdyttämisestä vastasi työnopastajatiimi. Se koulutti 20 uutta kassanhoitajaa ja valvojaa sekä perehdytti 40 pelinhoitajaa kassanhoito- ja asiakasneuvonnan tehtäviin. Koko pelipaikkojen henkilöstö perehdytettiin uusittuun rahaliikenneohjeeseen.

RAY-pelipaikkojen henkilöstöön kuului 97 kokoaikaista ja 228 osa-aikaista työntekijää.

Ravintolakasinopelit

Ravintolakasinopelien tuotto kasvoi suhteellisesti kaikkein voimakkaimmin RAY:n eri liiketoiminnoista eli 15,6 prosenttia. Ravintoloihin sijoitetut kasinopelit saavuttivat 108 miljoonan markan tuoton.

Blackjack-korttipelistä on tullut erityisesti nuorten aikuisten suosikki, joten pöytiä oli käytössä 219 kappaletta.

Rulettipöytiä eri puolilla maata on yhteensä 91. Pelituntia kohden laskettu tuotto lisääntyi edellisestä vuodesta.

Yritysassiakkaiden tyytyväisyyttä kasinopelitoimintaan tutkittiin toistamiseen puhelinhaastatteluilla. Keskeisten tulosten perusteella yleistyyväisyys RAY:n toimintaan oli merkittävästi lisääntynyt ja yleisarvosana 8,26 ylittää palveluyritysten toiselta yritykseltä saamien arvosanojen keskiarvon.

Vuonna 1997 RAY antoi peruskoulutuksen 190 uudelle pelinhoitajalle, jotka työskentelevät joko ravintoloissa tai Täyspoteissa. Aikaisempi koulutusjärjestelmä uusittiin perustamalla kasinopelien kouluttajatiimi.

Ravintolakasinopelien henkilöstö koostuu 45 kokoaikaisesta ja 533 osa-aikaisesta henkilöstä.

PAF-SPELSTÄLLENA OCH RESTAURANGKASINOSPELEN

Direktör Marja-Riitta Lindén

Till PAF:s egna kedjor av spelställen hör 23 Täyspotti, 17 RAY-Potti och två Club Ray. Under året öppnades en ny Täyspotti i S:t Michel och en ny RAY-Potti i Valkeakoski. Spelställesnas sammanlagda avkastning var 326 miljoner mark, vilket är 8,9 procent mera än året innan.

Spelställesnas besöks årligen av cirka 700 000 finländare. Populärast är Täyspotti-ställesnas, som registerar 17 000 kundbesök per öppethållningsdag. Kundernas medelålder är 36 år.

Verksamhetsmodellen inom Täyspotti-kedjan förenhetligades under året och för uppföljning av servicekvaliteten infördes ett mystery shopping-förfarande, som bygger på de observationer som forskarna gör under sina besök. Dessutom gav frågeblanketter mera systematiskt en bild av kundernas åsikter.

Ett arbetshandledarteam svarade för utbildningen av spelställesnas nya övervakare och kassaskötare samt för deras arbetsorientering. Teamet utbildade 20 nya kassaskötare och övervakare samt satte in 40 spelskötare i kassaskötsel och kundrådgivning. Spelställesnas hela personal orienterades i de nya anvisningarna för penningtrafiken.

Personalen vid PAF:s spelställen omfattade 97 heltidsanställda och 228 deltidsanställda arbetstagare.

Restaurangkasinospelen

Avkastningen av restaurangkasinospelen ökade proportionellt mest av PAF:s alla affärsfunktioner, dvs. med 15,6 procent. De i restaurangerna utplacerade kasinospelen nådde en avkastning på 108 miljoner mark.

Blackjack-kortspelen har blivit i synnerhet unga vuxnas favorit, och 219 bord är i användning. Sammanlagt 91 rulettbord finns på olika håll i landet. Beräknat per speltimme ökade avkastningen från året innan.

Företagskundernas tillfredsställelse med kasinospelen undersöktes igen genom telefonintervjuer. Enligt de centrala resultaten har tillfredsställelsen med PAF:s verksamhet ökat betydligt och det allmänna vitsordet 8,26 överstiger det medelvitsord som serviceföretagen fått av andra företag.

År 1997 gav PAF 190 nya spelskötare grundutbildning. De arbetar antingen i restauranger eller på Täyspotti-ställesnas. Det tidigare utbildningssystemet förnyades genom att ett utbildarteam grundades för kasinospelen.

Restaurangkasinospelens personal omfattar 45 heltidsanställda och 533 deltidsanställda.

RAHA-AUTOMAATTITUOTOT

Työvoima- ja elinkeinokeskuksittain 1997

Peningautomatavkastningen enligt Arbetskrafts-
och näringscentralernas områden 1997

	Mk
Uusimaa <i>Nyland</i>	632 526 120
Pirkanmaa <i>Birkaland</i>	235 017 589
Varsinais-Suomi <i>Egentliga Finland</i>	206 209 750
Häme <i>Tavastland</i>	188 466 589
Kymi <i>Kymmene</i>	188 326 274
Pohjois-Pohjanmaa <i>Norra Österbotten</i>	136 466 077
Keski-Suomi <i>Mellersta Finland</i>	124 354 399
Pohjanmaa <i>Österbotten</i>	119 401 474
Pohjois-Savo <i>Norra Savolax</i>	113 607 640
Satakunta <i>Satakunta</i>	100 379 729
Lappi <i>Lapland</i>	98 544 784
Etelä-Pohjanmaa <i>Södra Österbotten</i>	83 939 832
Etelä-Savo <i>Södra Savolax</i>	82 957 824
Pohjois-Karjala <i>Norra Karelen</i>	71 353 342
Kainuu <i>Kajanaland</i>	30 023 310
Tuotot yhteensä <i>Avkastning sammanlagt</i>	2 411 574 733

VALMISTUS

Raha-automaatteja valmistui toimintavuonna runsaat 2 900, mikä on viidenneksen edellistä vuotta enemmän. Valmistuksen ja materiaalitoimitusten arvo lisääntyi reilut kymmenen prosenttia ja oli yhteensä 68 miljoonaa markkaa.

Valmistuksen palveluksessa oli 65 henkilöä. Järjestyksen parantamiseen tähtäävä Työterveyslaitoksen Tuttava-toiminta sai mukaansa koko yksikön henkilöstön. Vuoden kehitysprojektin seurauksena puolestaan aloitettiin työohjeiden tekeminen ja koulutettiin yksikölle työnopastajat.

Vaihto-omaisuuden arvo laski ja kiertonopeus nousi kahdeksaan, mikä johtui osittain vientitoiminnan lopettamisen aiheuttamista romutuksista. Varastotilojen uudelleen järjestely ennakoit tänä vuonna tuotannossa tapahtuvia layoutmuutoksia, jolloin keräilyyn tehokkuus parantui. Varastotoimintojen järjestelyjen yhteydessä saivat myös pelilaitteiden kunnossapito ja Pelika RAY:n huolto toimivammat tilat. Kysytyimpien tuotteiden hankinnoissa siirryttiin viikkotoimituksiin. Hankinnan palveluaste pysyi yli 98 prosentin tasolla. Pelika RAY:n hankinnat siirtyivät tytäryhtiön itsensä hoidettaviksi.

TILLVERKNING

Under redovisningsåret tillverkades drygt 2 900 penningautomater, vilket är en femtedel fler än året innan. Värdet av tillverkningen och materialleveranserna ökade med drygt tio procent, och uppgick till sammanlagt 68 miljoner mark.

Inom tillverkningen fanns 65 anställda. Verksamheten Tuttava-toiminta, som Institutet för arbetshygien står för och som går ut på att förbättra ordningen, fick med sig hela personalen på enheten. Som en följd av årets utvecklingsprojekt började arbetsanvisningar utarbetas och arbetshandledare för enheten utbildades.

Värdet på omsättningstillgångarna sjönk och rotationshastigheten steg till åtta, vilket delvis berodde på de nedskrotningar som följde av att exportverksamheten lades ned. En omreglering av lagerlokaliteterna föregick de layoutändringar som i år skall ske i produktionen, och insamlings-effektiviteten förbättrades. Pelika RAY:s materialanskaffning började skötas av dotterbolaget självt.

CASINO RAY

Johtaja Hannu Jokipaltio

Casino RAY:n kuudetta toimintavuotta vauhditti myönteinen talouskehitys ja pääkaupunkiseudun kansainvälistyminen. Kasinokäyntejä oli ennätyskelliset 208 000 ja ensikerhalaisten määrä kasvoi neljänneksellä. Uusista asiakkaista venäläiset olivat ensi kertaa suurimpana ryhmänä. Turistien osuus kaikista kävijöistä oli noin kolmannes ja he edustivat 120 kansallisuutta.

Pelitoiminnan tuotto voitonmaksujen jälkeen oli 75 miljoonaa markkaa, mikä ylitti tavoitteen. Pelipöydistä kertyi 59 prosenttia tuotosta ja raha-automaateista loput 41 prosenttia. Ehdoton suosikki on edelleen amerikkalainen ruletti. Turnaukset ja erityisesti Helsinki Freezeout, joka hyväksyttiin European Poker Players Associationiin ranking turnaukseksi, toivat kasinoon osallistujia Euroopasta ja Yhdysvalloista. Casino RAY:n asiakkaat lunastivat toimintavuonna voittoja pelipöydistä yhteensä 235 miljoonaa markkaa.

Kasinon nykyinen toimitila on osoittautunut ahtaaksi, joten syksyllä käynnistyi selvitystyö, jolla kartoitetaan Helsingin keskustan tilat mahdollista kasinotoiminnan laajenusta varten. Kasinot kaikkialla maailmassa kehittävät toimintonsa viihteellisemmiksi, jolloin asiakkaita tulee paitsi pelien myös viihteen vuoksi.

Nykyisen kasinon tiloja uudistettiin toimintavuoden aikana siten, että pelitilaan sopii enemmän automaatteja ja näin saatiin myös uusi Jackpot-järjestelmä. Tehtyjen muutosten ja asiakkaiden määrän kasvun myötä peliautomaattien tuotto lisääntyi lähes viidenneksellä.

Casino RAY:ssä työskentelee noin 155 henkilöä 20 eri ammattinimikkeellä. Vuoden aikana on koulutettu kolmisenkymmentä uutta työntekijää kansainväliseen asiakastyöhön.

CASINO RAY

Direktör Hannu Jokipaltio

Casino RAY:s sjetta verksamhetsår tog fart av den positiva ekonomiska utvecklingen och huvudstadstraktens internationalisering. Kasinobesöken var rekordmånga, 208 000, och förstagångsbesökarna ökade med en fjärdedel. Av de nya besökarna var de ryska medborgarna för första gången den största gruppen. Turisternas andel av alla besökare var ungefär en tredjedel och de representerade 120 nationaliteter.

Avkastningen av spelverksamheten var efter utbetalningen av vinsterna 75 miljoner mark, vilket översteg målet. Spelborden gav 59 procent av avkastningen och penninngautomaterna återstående 41 procent. Den absoluta favoriten är fortfarande amerikansk rulett. Turneringar och speciellt Helsinki Freezeout, som godkändes som rankingturnering i European Poker Players Association, lockade deltagare från Europa och Förenta Staterna till kasinot. Casino RAY:s kunder inlöste under redovisningsåret vinster på sammanlagt 235 miljoner mark från spelborden.

Kasinots nuvarande lokaliteter har visat sig vara för trånga. Av denna orsak inleddes på hösten ett utredningsarbete som går ut på att kartlägga lokaliteterna i centrum av Helsingfors för en eventuell utvidgning av kasinoverksamheten. Kasinon överallt i världen utvecklar sin verksamhet i en trivsammare riktning och lockar kunder inte bara med spel utan också med trivsel.

De nuvarande kasinolokaliteterna renoverades under året så att flera automater ryms i spellokalen och på detta sätt fick man rum för ett nytt Jackpot-system. I och med omläggningarna och det ökade antalet kunder växte avkastningen av spelautomaterna med nästan en femtedel.

I Casino RAY arbetar ungefär 155 personer med 20 olika yrkesbeteckningar. Under året utbildades ett trettiotal nya arbetstagare för internationellt kundarbete.

*"...positiivista energiaa...
ja sattumaa...vapautta
vapaus.
sinun oma koko elämäsi..."*

PELIKA RAY OY

Toimitusjohtaja Jörgen Victorzon

Pelika RAY toimii viihdepelien ja musiikkiautomaattien maahantuoja ja operoijana Suomessa. Suosituimmat pelityypit ovat erilaiset kolikkotoimiset videopelit ja simulaattorit sekä flipperit ja biljardit. Myös musiikkiautomaatit ovat säilyttäneet suosionsa lisääntyvästä kilpailevasta musiikkitarjonnasta huolimatta.

Pelika RAY tarjoaa viihde- ja musiikkiautomaattipalvelujaan keskimäärin 2 240 sijoituspaikassa ympäri Suomea. Eri yritysten liike- ja asiakastiloihin oli vuonna 1997 sijoitettu keskimäärin 3 600 viihde- ja musiikkiautomaattia. Yhteispeli yrittäjien kanssa perustuu suosittuihin laitteisiin, niiden tehokkaaseen kierrättämiseen, nopeaan huolto- ja korjaustoimintaan sekä luotettavaan rahaliikenteeseen. Tavoitteena on tuoda lisäarvoa asiakkaiden varsinaiselle liiketoiminnalle.

Pelika RAY tarjoaa pelipalvelujaan myös omissa Pelikaani-pelimaailmoissaan sekä yrittäjävetoisissa ns. lisenssi-Pelikaaneissa. Pelikaaneja on yhteensä 38, niiden peli- ja simulaattorivalikoima edustaa alan suosikkeja ja uutuuksia, mikä puolestaan on laajentanut asiakaskuntaa. Kolmessa Pelikaanissa kokeiltiin toimintavuonna myös kotipelikonsolien ja peliohjelmien myyntiä. Testitulokset puoltavat kokeilun laajentamista osaksi Pelikaani-ketjun varsinaista toimintaa.

Pelika RAY:n kokonaisyhteistyö vuonna 1997 oli 106,5 miljoonaa markkaa ja jakautui seuraavasti:

	Mmk	Muutos (%)
Viihdepelit	76,3	- 4,6
Musiikkiautomaatit	27,0	+ 2,7
Muu myynti	3,2	+ 39,1
Yhteensä	106,5	- 1,9

Viihdepelien operointituottojen lasku edellisvuodesta johtuu flipperipelaamisen kansainvälisen trendin mukaisesta suhteellisen rajusta vähenemisestä.

Pelika RAY investoi toimintavuoden aikana 20 miljoonaa markkaa uusiin peli- ja musiikkilaitteisiin sekä 2,6 miljoonaa markkaa peliohjelmiin ja musiikkilaitteisiin. Lisäksi Pelika RAY suoritti asiakkaidensa tiloihin sijoitetuissa automaateis-

"Yksilöt ja tiimi. Siis kaverit.

Ihminen ei toimi nappia painamalla,

Eriberg sanoi.

Ja kattona on taivas."

saan soitetun maksullisen musiikin kaikki Teosto- ja Gramex-korvaukset.

Pelika RAY:n vakituisessa palveluksessa oli toimintavuoden päättyessä 103 henkilöä. Lisäksi Pelikaaneissa työskenteli yhteensä 51 osa-aikaista henkilöä.

Myös Pelika RAY:n liiketoiminnan ylijäämä ohjataan RAY:n avustustoiminnan kautta Suomen terveystoiminnan ja sosiaalialan järjestöjen työn tukemiseen.

PELIKA RAY OY

Verkställande direktör Jörgen Victorzon

Penningautomatföreningens dotterbolag Pelika RAY är verksam som importör och operatör av förströelsespel och musikautomater i Finland. Bolaget erbjuder sina spel- och musikautomattjänster på i medeltal 2 240 placeringsställen runt om i landet. I olika företags affärs- och kundutrymmen fanns 1997 i medeltal 3 600 förströelsespel och 1 090 musikautomater utplacerade. Pelika RAY har som mål att skapa mervärde för kundernas egentliga affärsverksamhet.

Pelika RAY tillhandahåller speltjänster också i egna specialiserade Pelikaani-spelvärdar samt i kundföretagarutrymmen på licens under namnet Pelikaani. Sammanlagt finns 38 Pelikaani-spelställen, där spel- och simulatorsortimentet består av de mest efterfrågade favoriterna och nyheterna i branschen, vilket i sin tur har breddat kundkretsen. I tre Pelikaani-spelvärdar testades under verksamhetsåret också försäljning av hemspelskonsoler och spelprogram. Testresultaten talar för en utvidgning av hemspelsförsäljningen till att bli en del av Pelikaani-kedjans egentliga verksamhet.

Pelika RAY:s totalförsäljning 1997 var 106,5 miljoner mark och fördelade sig som följer:

	Mmk	Förändring (%)
Förströelsespel	76,3	- 4,6
Musikautomater	27,0	+ 2,7
Övrig försäljning	3,2	+ 39,1
Sammanlagt	106,5	- 1,9

Förströelsespelens intäktsnedgång är en följd av flipperspelans, även internationellt, relativt kraftigt minskade popularitet.

Pelika RAY investerade under verksamhetsåret 20 miljoner mark i nya spel- och musikautomater samt 2,6 miljoner mark i spelprogram och musik. Därtill betalade Pelika RAY alla Teosto- och Gramex-ersättningar för den avgiftsbelagda musik som spelats i de utplacerade musikautomaterna.

Pelika RAY hade vid slutet av året 103 ordinarie anställda. Dessutom arbetade sammanlagt 51 deltidsanställda bolagets Pelikaani-värdar.

AVUSTUSTOIMINTA

Vuoden 1997 loppupuolella noudatettiin poikkeusmenettelyä avustusten jaossa, kun valtioneuvosto lisätalousarvion mukaisesti myönsi erillisjakona 60 miljoonaa markkaa edelliseltä vuodelta jakamatta jääneitä varoja. Avustukset kohdennettiin erityisohjelmaan, jonka tavoitteena on pitkäaikaistyöttömyyden ja muiden lamasta aiheutuneiden seurausvaikutusten lieventäminen sekä homevaurioiden ehkäisy ja siihen liittyvän neuvonta- ja koulutustoiminnan edistäminen. Näin ollen vuoden 1997 avustusmäärä nousi kaikkiaan 1 514 miljoonaan markkaan.

Vuoden 1998 avustuspäätös tehtiin helmikuussa. Avustuksia jaettiin 1 545 miljoonaa markkaa ensi kertaa yli tuhannelle järjestölle. Avustusta haki yli 1 700 järjestöä noin 4 300 kohteeseen.

Avustamisen painopistealueet eivät olennaisesti poikenneet edellisestä vuodesta. Väestöryhmittäin huomioitiin edelleen ikääntyvä väestö, lapsiperheet, mielenterveys- ja päihdeongelmaiset sekä työttömät, erityisesti työttömät nuoret. Avustamisessa korostui myös edelleen palvelurakenteen muutos laitostavasta palvelujärjestelmästä kevyempään, joustavampaan ja avopalvelupainotteisempaan suuntaan. Myös erilaisia välimuotoisia palveluita rahoitetaan.

Avustuslajeittain siirtymää investoinneista toiminnallisiin avustuksiin tapahtui edelleen. Investointiavustusten osuus laski alimmilleen pariinkymmeneen vuoteen eli 27 prosenttiin. Investoinnit kohdistuvat edelleen lähinnä palvelu- ja tukiasumiseen. Uusia palveluasuntoja rakennetaan yli 1 500 ja tukiasuntoja hankitaan noin 250 kappaletta. Lisäksi nuorisotasuntoja tuotetaan yli 300. Kokeilu- ja kehittämistoiminnan suhteellinen osuus laski hieman toiminta-avustusten lisääntyneenä noin 17 prosenttia.

Valtion säästötoimiin käytetään 468 miljoonaa markkaa, josta 190 miljoonaa siirrettiin suoraan valtiokonttorille kuntoutustoiminnan rahoittamiseksi ja 278 miljoonaa myönnettiin järjestöille avustuksina, jotka valtio on ennen suorittanut.

Toiminnoittain tarkasteltuna sosiaali- ja terveyspalvelujen osuus kasvoi eniten. Sen sijaan perinteinen kansalaisjär-

jestötoiminnan ja palvelu- ja tukiasumisen suhteellinen osuus laski hieman. Kurssi-, leiri- ja lomatoiminnan osuus jäi suunnilleen vuoden 1997 tasolle.

UNDERSTÖDSVERKSAMHETEN

Mot slutet av 1997 följdes ett undantagsförfarande vid fördelningen av understöd i och med att statsrådet i enlighet med en tilläggsbudget som separat fördelning beviljade 60 miljoner mark av ofördelade medel från året innan. Understöden inriktades på ett specialprogram som syftar till att lindra följderna av långtidsarbetslösheten och andra följdverkningar av depressionen samt förebygga mögelskador och främja därtill ansluten rådgivning och utbildning. På så sätt steg understödsbeloppet 1997 till allt som allt 1 514 miljoner mark.

Understödsbeslutet för 1998 fattades i februari. Då fördelades 1 545 miljoner mark och för första gången till över ettusen organisationer. Understöd söktes av flera än 1 700 organisationer för ungefär 4 300 objekt.

Satsningsområdena inom understödsverksamheten avvek inte mycket från året innan. Enligt befolkningsgrupp beaktades fortfarande den åldrande befolkningen, barnfamiljer, personer med psykiska problem och rusmedelsproblem samt de arbetslösa, i synnerhet arbetslösa unga. I fråga om understöden betonades ändring av ett anstaltsdominerat servicesystem i en lättare och smidigare riktning med tyngdpunkten på öppen service. Också olika slags mellanformer av tjänster finansieras.

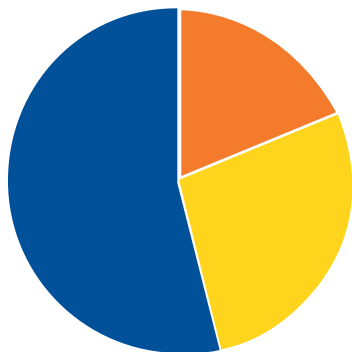
Investeringsunderstödens andel sjönk till det lägsta på ett par årtionden, dvs. till 27 procent. Investeringarna gällde fortfarande närmast service- och stödboende. Över 1 500 nya servicebostäder byggs, och ungefär 250 stödbostäder förvärvas. Dessutom byggs över 300 ungdomsbostäder. Försöks- och utvecklingsverksamhetens relativa andel sjönk något sedan verksamhetsunderstöden ökat med ungefär 17 procent.

För statens sparåtgärder används 468 miljoner mark,

varav 190 miljoner överfördes direkt till statskontoret för finansiering av rehabiliteringsverksamhet och 278 miljoner beviljades organisationer som understöd, som staten tidigare har betalt.

Avustukset avustuslajeittain 1998 yhteensä 1545 miljoonaa markkaa

Understöden enligt användning
sammanlagt 1545 miljoner mark

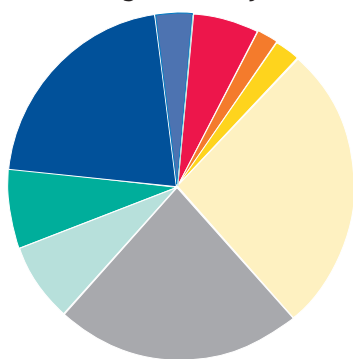

- **Toiminta-avustukset 831,9 Mmk**
Verksamhet
- **Projekt- ja kehittämisavustukset 294,5 Mmk**
Projekt
- **Investointiavustukset 418,6 Mmk**
Investeringar

Lisäksi veteraanien kuntoutukseen käytetään
190 miljoonaa markkaa
Dessutom används för veteranernas rehabilitering
190 miljoner mark

Raha-automaattiasetuksen mukaiset avustukset 1998 yhteensä 1545 miljoonaa markkaa

Understöden enligt penningautomatförordningen
sammanlagt 1545 miljoner mark

- **Kansanterveys, Folkhälsan 336,5 Mmk**
- **Päihdehuolto, Missbrukarvård 57,0 Mmk**
- **Lomanvietto, Semesterverksamhet 91,4 Mmk**
- **Pelastuspalvelu, Räddningstjänst 26,2 Mmk**
- **Nuorisokasvatus, Ungdomsfostran 36,3 Mmk**
- **Invalidihuolto, Invalidvård 412,4 Mmk**
- **Vanhusenhuolto, Äldreomsorg 358,4 Mmk**
- **Aistivalliset, Sinneshandikappade 112,0 Mmk**
- **Lastensuojelu, Barnskyddet 114,8 Mmk**

Valvonta

Avustusten käytön valvonnan tavoitteena on varmistua avustusvarojen oikeasta, tarkoituksenmukaisesta ja tuloksellisesta käytöstä. Valvontaa toteutetaan mm. tarkastamalla maksupyyntöjä, tekemällä vuosiselvityksiä ja tarkastuskäyntejä järjestöissä sekä erilaisten tiedostojen ja rekistereiden avulla. Avustuskohdeiden määrän kasvun myötä avustusten maksatuksen joustavuuden ja viiveettömyyden ylläpitämiseen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Hakemuskäsittelyn ja avustusvalmistelun operatiivisen järjestelmän uudistaminen aloitettiin. Tietojärjestelmien kehitystyön tavoitteena on avustustoiminnassa tarvittavan tiedon entistä parempi hallinta. Mahdollisuutta hakemusten toimittamiseen elektronisesti internetin välityksellä ryhdyttiin myös valmistelemaan. Internetin käyttöä tiedotuskanavana kehitettiin.

Palvelutalooasumisen vaikutuksia selvitettiin elokuussa 1993 aloitetulla neljä raporttia käsittäneellä seurantatutkimuksella, jonka loppuraportti valmistui syyskuussa 1997. Vaikka tutkimuksessa havaittiin joitakin kehittämiskohteita niin palvelutalojen tilaratkaisuissa kuin palvelutoiminnassakin, palveluasumisen todettiin täyttäneen hyvin paikkansa. Erityisesti niillä on onnistuttu tukemaan palvelurakenteen muutosta avohuolto-painotteiseksi.

Avustetuissa järjestöissä oli vuoden 1996 lopussa lähes 19 000 työntekijää. Järjestöjen yhteenlasketut kokonaiskulut olivat 5,9 miljardia markkaa. Raha-automaattivaroin rahoitettiin noin 15 prosenttia järjestöjen kokonaiskuluista.

Övervakning

Syftet med övervakningen av användningen av understöden är att säkerställa att understödsmedlen används rätt, ändamålsenligt och resultatrikt. Övervakningen verkställs bl.a. genom kontroll av betalningsansökningar, genom årsutredningar och inspektionsbesök i organisationerna och med hjälp av olika slags databaser och register. När antalet understödsobjekt ökar har smidigheten och snabbheten i betalningstrafiken betonats.

En förnyelse av det operativa systemet för behandlingen av ansökningarna och understödsberedningen inleddes. Målet för utvecklingen av datasystemen är bättre hantering av de data som behövs i understödsverksamheten. Användningen av internet som informationskanal utvecklades.

Verkningarna av servicehusboendet utreddes genom en uppföljningsundersökning, som inleddes i augusti 1993 och som omfattade fyra rapporter. Slutrapporten blev klar i september 1997. Också om vissa utvecklingsobjekt noterades i undersökningen både i fråga om servicehusens lokalitetslösningar och serviceverksamheten, konstaterades det att serviceboendet väl fyllt sin plats. Det har speciellt lyckats stödja förändringen av servicestrukturen till att mera betona öppen vård.

I de understödda organisationerna fanns vid utgången av 1996 nästan 19 000 arbetstagare. Organisationernas sammanräknade totalutgifter var 5,9 miljarder mark. Med penningautomatmedel finansierades ungefär 15 procent av organisationernas totala kostnader.

"...pöytä ja pari penkkiä..

Jossain puiden takana voi joku asuakin.

Ja mitä sitä ei nuorten puolesta... Riittäkin..

Iltaisin letut maistuivat ja ahvenet.."

HENKILÖSTÖ

RAY:n palveluksessa työskenteli toimintavuoden lopussa yhteensä 1 579 henkilöä. Henkilöstöön kuului 787 kokoaikaista ja 792 osa-aikaista työntekijää, joista valtaosa on pelinhoitajia. Suurimpia kokoaikaisen henkilöstön työpaikkoja olivat Raha-automaatit -yksikkö, Casino RAY sekä RAY-Pelipaikat ja Ravintolakasinopelit. Päätoimisen henkilöstön vaihtuvuus oli 6,3 prosenttia.

Tietotekniikan perusratkaisujen uudistus aiheutti muutoksia RAY:n toimintaympäristöön ja henkilöstön osaamisvaatimuksiin. Uusien työasemaohjelmistojen koulutus kuului toimintavuoden ohjelmaan, ja samalla kartoitettiin tietotekniikkaa työssään käyttävien henkilöiden osaamistarpeet ja aloitettiin koulutus.

Vuonna 1997 RAY:n henkilöstön keskuudessa toteutettiin toimintatapatutkimus. Tutkimuksen tulokset osoittivat toimintatapojen ja työskentelyilmapiirin parantuneen huomattavasti aikaisempiin tuloksiin verrattuna. Kehittämiskohdeeksi tutkimuksen perusteella nousi henkilöjohtaminen. Tulokset käsiteltiin yksiköittäin ja niitä hyödynnettiin toteuttamalla useita kehittämishankkeita. Henkilöstöstrategian valmistelu käynnistyi osana RAY:n strategista suunnittelua.

RAY:ssä solmittiin kaksivuotinen tulopoliittisen sopimuksen mukainen työehtosopimus. Palkkausjärjestelmien kehittämistä jatkettiin yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Toimintavuoden aikana huoltoedustajien palkkausjärjestelmä ja Casino RAY:n henkilöstöä koskeva palkkausjärjestelmä uudistettiin. Toimihenkilöiden palkkausjärjestelmän kehitystyö käynnistettiin. Käyttöönottoneuvottelut kaikkien kolmen palkkausjärjestelmän osalta siirtyivät vuodelle 1998.

Työterveyshuolto kehitti toimintatapojaan yhteistyössä palvelun käyttäjien kanssa. Vapaaehtoisen terveydenhuollon puolella jatkettiin vuonna 1996 käynnistettyä Tekijät-kunnossa -ohjelmaa ja Liikuntaruletti-kampanjalla aktivoitiin henkilöstöä omaehtoiseen kunnan ylläpitoon. Erilaisten toimintakuntia ylläpitävien ja työterveyshuollon toimenpiteiden yhteensovittamiseksi ja mahdollisimman hyvän tuloksen saamiseksi perustettiin TYKY-ryhmä. Esimerkiksi Liikun-

taruletin tarjoamia kuntosalipalveluja käytti toimintavuonna säännöllisesti noin neljännes RAY:n henkilöstöstä.

Henkilöstö teki vuoden kuluessa tehtäviin, laitteisiin ja työolosuhteisiin liittyviä aloitteita 86, joista valtaosa ehdittiin käsitellä. Hyväksytyjä aloitteita oli 21 ja ne tuottivat teki-joille palkkioita yhteensä 31 220 markkaa. Myös peli-ideatoimikuntaan tuli 42 ideaa, joista lähes puolet sai tunnustuspalkkion.

PERSONAL

Vid utgången av redovisningsåret arbetade sammanlagt 1 579 anställda i PAF:s tjänst. Av dem var 787 heltidsanställda och 792 deltidsanställda, varav största delen spelskötare. Omsättningen bland de heltidsanställda var 6,3 procent.

Reformen av grundlösningarna inom datatekniken ledde till förändringar i PAF:s verksamhetsmiljö och kraven på kunnande hos personalen. Utbildning i de nya arbetsstationssystemen hörde till årets program, och samtidigt kartlades behovet av kunnande bland dem som använder datateknik i sitt arbete. Utbildning påbörjades.

År 1997 genomfördes bland PAF:s anställda en undersökning av verksamhetsmetoderna. Resultaten av undersökningen visade att verksamhetsmetoderna och arbetsatmosfären förbättrats avsevärt jämfört med tidigare resultat. Utgående från undersökningen blev personledningen ett utvecklingsobjekt. Resultaten behandlades enhetsvis och utnyttjades genom flera nya utvecklingsprojekt. Beredning av en personalstrategi inleddes som en del av PAF:s strategiska planering.

I PAF slöts ett tvåårigt kollektivavtal enligt den inkomstpolitiska uppgörelsen. Lönesystemet utvecklades vidare tillsammans med företrädare för personalen. Under året förnyades avlöningssystemen för servicerepresentanterna och Casino RAY-personalen.

Inom den frivilliga hälsovården fortsatte programmet Te-

kijät kunnossa, som startats 1996, och genom kampanjen Liikuntaruletti aktiverades personalen att på egen hand sköta sin kondition. För koordinering av olika slags verksamhet som upprätthåller verksamhetsförmågan och åtgärder inom företagshälsovården grundades en TYKY-grupp, som tar sig an arbetsförmågan. Ungefär en fjärdedel av PAF:s personal utnyttjade regelbundet till exempel de träningsalstjänster som Liikuntaruletti erbjuder.

Johto ja sihteirit	8
Ledning och sekreterare	
Avustustoiminta	23
Understödsverksamheten	
Esikunnat	63
Staberna	
Teollisuus	65
Industrin	
Keskushallinto	88
Centralförvaltningen	
Casino RAY	155
Raha-automaatit -yksikkö	274
Penningautomatenheten	
RAY-pelipaikat ja ravintolakasinopelit	903
RAY-spelställena och restaurangkasinospelen	
Koko henkilökunta	1579
Hela personalen	

VIESTINTÄ

Tiedotusyksikön tehtävänä on edistää RAY:n päämääriä, jakaa oikeaa tietoa ja hankkia asioiden julkistamisella hyväksyntää toiminnalle. Viestintä on kuitenkin ulkoista ja sisäistä tiedottamista laajempi käsite, ja viestintää edistettiin toimintavuonna kaikkien yhteisenä asiana. Johtokunta hyväksyi tammikuussa RAY:n viestintästrategian ja viestintäohjeen, ja koulutustiimi järjesti vuoden aikana 260 viestintäkoulutuspäivää, joiden aikana henkilöstö otti kantaa RAY:n viestintään ja harjoitteli viestintäosaamistaan.

Yrityskuvamainontaa toteutettiin televisio- ja sanomalehtimainonnan avulla. Maksettua mainontaa merkittävämpää on kuitenkin avustustoiminnan saama laaja julkisuus, joka on voimakkaimmillaan alkuvuodesta RAY:n hallituksen avustusehdotuksen julkistamisen johdosta. Toimintavuonna tehty uusi yrityskuvatutkimus osoittaa, että RAY:n nimi on tunnettu ja yhdistykseen sekä sen toimintatapaan suhtaudutaan myönteisesti. Myös tiedotusvälineissä ymmärretään RAY:n yksinoikeusasema.

RAY:n tänä vuonna vietettävän 60-vuotisjuhlan valmistelut käynnistyivät jo toimintavuoden keväällä. Viestinnän ja erityisesti kymmeneen kaupunkiin tehtävän ilmaistapah-tuman suunnittelu tiivistyivät vuoden loppua kohden. Juhlavuoden ohjelma julkistettiin joulukuussa Casino RAY:n syntymäpäivillä, jolloin vietettiin MTV3:n tuottaman ja RAY:n tukeman televisiosarjan "Kun taivas repeää" ensi-iltaa.

Uusi pelaamisen ja auttamisen erikoislehti RAY & peli alkoi ilmestyä toimintavuonna neljä kertaa vuodessa 60 000 kappaleen levikillä. Sen liitteenä julkaistaan henkilöstölle omaa Hopperi-lehteä. Sisäisen viestinnän välineinä ovat sähköpostitiedottamisen lisäksi tiedotelehti Käteinen. Internetkotisivuista tuli entistä toimivampi viestin, jolla on käyttäjiä keskimäärin lähes 10 000 kuukaudessa. Vuoden 1998 avustustenjakoa seurasi internetistä tammikuussa 14 000 kävijää.

Markkinointiviestintä tuotti materiaalia myynnin edistämiseen sekä eräisiin ammattilehtiin pelitoiminnan mainoksia, joissa tuodaan esiin myös varojen käyttö. Erilaisia tiedotus- ja tutustumistilaisuuksia yritysasiakkaille pidettiin 24 ja niihin osallistui noin 2 500 henkilöä. Lisäksi viranomaisille

järjestettiin kymmenen tilaisuutta, joissa käsiteltiin pelitoimintaan liittyvää lainsäädäntöä ja turvallisuuskysymyksiä. RAY:n pelitoiminta esitetytyi myös Finnresta-messuilla Tampereella sekä Picarte-kioskimessuilla Helsingissä.

Viestintätekniikka harppasi toimintavuonna eteenpäin. Yhdenmukainen sähköpostijärjestelmä otettiin käyttöön koko RAY:ssä ja samalla valmistui tiedon tallentamiseen, saantiin ja välittämiseen tarkoitettu yhteinen, internet-tekniikkaan perustuva verkkoympäristö. Vuoden aikana käynnistyi tietohallinnon ja eri yksiköiden välinen Multimedia-projekti, joka on laaja yritysesityksen työväline. Samalla käynnistyi sisäiseen käyttöön tulevan intranet-järjestelmän sisällön suunnittelu.

Toimintavuonna julkaistiin vanhusten palveluasumista kartoittava neljäs osatutkimus. Elisa Karjalaisen ja Sirkka-Liisa Kivelän tutkimus "lökkäiden palvelutalouksien terveyden, toimintakyvyn ja elämänlaadun muutokset" on tehty Oulun yliopiston kansanterveystieteen ja yleislääketieteen laitoksella.

KOMMUNIKATION

Informationsenheten har till uppgift att främja PAF:s mål, sprida korrekt information och genom publicerande vinna allmänt godkännande för PAF:s verksamhet. Informationen främjades under året som allas gemensamma sak. Direktiö- nen godkände i januari PAF:s informationsstrategi och informationsanvisningar, och utbildningsteamet ordnade under året 260 informationsutbildningsdagar, under vilka personalen tog ställning till PAF:s information och tränade sitt informationskunnande.

Den nya undersökning av företagsbilden som gjordes under året visar att PAF:s namn är välkänt och att man förhåller sig positivt till föreningen och dess verksamhetsmo-

*"Joo... Tai aina... Tai jos...
Odottaa, sanoi se tati...
se minun ja meidän ystävä täällä."*

dell. Också massmedierna förstår PAF:s monopolställning.

Förberedelserna för PAF:s 60-årsjubileum i år inleddes redan på våren under redovisningsåret. I synnerhet planeringen av informationen och av gratisevenemang i tio städer intensifierades mot slutet av året. Programmet för jubileumsåret offentliggjordes i december på Casino RAY:s födelsedag i samband med firandet av premiären för den av MTV 3 producerade och av PAF stödda televisionsserien "Kun taivas repeää" ("När himlen rämnar").

Den nya specialtidningen RAY & peli för spelande och bistående började under året komma ut fyra gånger per år med en upplaga på 60 000 exemplar. Som bilaga till den publiceras en egen tidning, "Hopperi", för personalen. Hemsidorna på internet blev en bättre fungerande informationskanal, som besöks av nästan 10 000 användare i genomsnitt per månad.

Marknadsföringsinformationen ordnade 24 informations- och kontaktmöten och i dem deltog cirka 2 500 personer. Dessutom ordnades tio möten för myndigheterna. Vid dem

behandlades lagstiftningen och säkerhetsfrågorna i samband med spelverksamheten. PAF:s spelverksamhet presenterades också på Finnresta-mässan i Tammerfors och på Picarte-kioskmässan i Helsingfors.

Informationstekniken tog ett stort steg framåt under redovisningsåret. Ett enhetligt e-postsystem togs i bruk och samtidigt färdigställdes en enhetlig nätmiljö som bygger på internet-teknik och är avsedd för lagring, inhämtande och förmedling av data. Under året inleddes ett Multimedia-projekt mellan dataförvaltningen och de olika enheterna.

Under redovisningsåret publicerades den fjärde delrapporten som kartlägger åldringarnas serviceboende. Elisa Karjalainens och Sirkka-Liisa Kiveläs undersökning "Iäkkäiden palvelutaloasukkainen terveyden, toimintakyvyn ja elämälaadun muutokset" ("Förändringar i ålderstigna servicehusinvänares hälsa, verksamhetsförmåga och livskvalitet") har gjorts på Uleåborgs universitets institution för folkhälsovetenskap och allmän medicin

RAY:N JÄSENJÄRJESTÖT

MEDLEMSORGANISATIONER

A-Klinikkasäätiö
Aivohalvaus- ja afasialiitto ry
Allergia- ja astmaliitto ry
Barnvårdsföreningen i Finland rf
Eläkeliitto ry
Eläkeläiset ry
Eläkkeensaajien Keskusliitto ry
Ensi- ja turvakotien liitto ry
Epilepsialiitto ry
Epilepsiasäätiö
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Förbundet Hem och Skola i Finland rf
Huoltoliitto ry
Invalidiliitto ry
Invalidisäätiö
Kansallinen Eläkeläisliitto ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Keuhkovammaliitto ry
Kotien Puolesta Keskusliitto ry
Koulun Kerhokeskus ry
Kristillinen Eläkeliiitto ry
Kuulonhuoltoliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kuurojen Palvelusäätiö
Kynnys ry
Lasten Kesä ry
Lasten Tuki ry
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Lihastautiliitto ry
Lomakotien Liitto ry
Lomaliitto ry
Lomayhtymä ry
Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry

*"...ikäihmisenkin,
jonka toiveet enää suuret...
nimi Ystävyys ja vuodet...helmiä...
Eikä surullista naurattaa niin."*

Kuvatestit ©Substanssi

Maito ja Terveys ry
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Mielenterveyden Keskusliitto ry
Miina Sillanpään Säätiö
Minijellonat ry
Munuais- ja Siirtopotilaiden Liitto ry
Mustalaislähetys ry
Nuorisosäätiö
Nuorten Kotkain Keskusliitto ry
Nuorten Palvelu ry
Nuorten Puolesta Keskusliitto ry
Nuorten Ystävät ry
Näkövammaisten Keskusliitto ry
Oikeutta Eläkeläisille ry
Parasta Lapsille ry
Pelastakaa Lapset ry
Perhehoitoliitto ry
Perhelomat ry
Pienviljelijäväen Lomakotisäätiö
Psoriasisliitto ry

Rintamamiesveteraanien liitto ry
Rintamanaisten Liitto ry
Samfundet Folkhälsan i svenska Finland rf
Solaris-Lomat ry
Sosiaali- ja Terveysturvan Keskusliitto ry
Sotainvalidien Veljesliitto ry
Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö SAL ry
Suomen CP-Liitto ry
Suomen Demokratian Pioneerien Liitto ry
Suomen Diabetesliitto ry
Suomen Kasvatusopillinen Yhdistys ry
Suomen Keliakialiitto ry
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen Matkailuliitto ry
Suomen Meripelastusseura ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Suomen MS-liitto - Finlands MS-förbund ry
Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry
Suomen Parkinson-liitto ry
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry

Suomen Punainen Risti
Suomen Retkeilymajajärjestö ry
Suomen Reumaliitto ry
Suomen Ruskaliitto ry
Suomen Setlementtiliitto ry
Suomen Sotaveteraaniliitto ry
Suomen Sydäntautiliitto ry
Suomen Syöpäyhdistys ry
Suomen vanhempien liitto ry
Svenska Pensionärsförbundet rf
Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liitto ry
Terveys-Hälsan ry
Terveystiedon edistämisen keskus
Terveyskylpyläliitto ry
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry
Vanhustyön Keskusliitto ry
Vesaisten Keskusliitto ry
Virkistys- ja kylpylälomat ry
Väestöliitto ry
Ylioppilasterveys ry

TULOSLASKELMA

RESULTATRÄKNING 1.1. - 31.12.1997

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.1997 (1000 mk)	Konserni Koncernen		Raha-automaattiyhdistys Peningautomatföreningen	
	1997	1996	1997	1996
Liikevaihto, omsättning	2 630 300	2 467 870	2 543 114	2 378 371
Valmisteverastojen lisäys (+)/vähennys (-) ökning/minskning av produktlager	-77	-1 183	-77	-1 183
Valmistus omaan käyttöön tillverkning för eget bruk	47 392	33 193	47 392	33 193
Liiketoiminnan muut tuotot rörelsens övriga intäkter	6 001	5 813	7 023	7 499
	2 683 616	2 505 693	2 597 452	2 417 880
Muuttuvat kulut, rörliga kostnader				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat material, förnödenheter och varor	61 437	51 549	54 409	46 586
Varastojen lis(-)/väh(+) ökning/minskning av lager	+6 990	+1 585	+ 7 629	+ 1 318
Sijoituspaikkamaksut, utplaceringsavgifter	381 412	357 140	362 028	337 399
Ulkopuoliset palvelut, tjänster av utomstående	2 590	3 460	2 869	3 373
Henkilöstökulut, personalkostnader	123 149	117 189	107 684	102 656
Muut muuttuvat kulut, övriga rörliga kostnader	14 336	15 024	10 094	10 049
Myyntikate, försäljningsbidrag	2 093 702	1 959 746	2 052 739	1 916 499
Kiinteät kulut, fasta kostnader				
Henkilöstökulut, personalkostnader	122 865	121 496	116 368	115 196
Vuokrat, hyror	22 621	21 788	18 476	18 236
Muut kiinteät kulut, övriga fasta kostnader	111 826	88 207	104 783	82 708
Käyttökate, driftsbidrag	1 836 390	1 728 255	1 813 112	1 700 359
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista avskrivningar på anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid				
Käyttöomaisuudesta, på anläggningstillgångar	78 626	73 280	59 277	55 704
Liikearvosta, på affärsvärde	309	309		
Liikevoitto, rörelsevinst	1 757 455	1 654 666	1 753 835	1 644 655
Rahoitustuotot, finansiella intäkter				
Osinkotuotot tytäryhtiöltä, dividendintäkter från dotterbolaget			8 000	8 000
Korkotuotot, räntetäkter	9 699	12 614	9 594	12 187
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja vinst före bokslutsöverföringar och skatter	1 767 154	1 667 280	1 771 429	1 664 842
Kertyneen poistoeron lis(-)/väh(+) ökning/minskning av ackumulerad avskrivningsdifferens	- 60 551	-1 815	-60 551	-1 815
Hankintapääoman lis(-)/väh(+) ökning/minskning av anskaffningskapital	- 367	-884	- 367	-884
Hankintavarauksen lis(-)/väh(+) ökning/minskning av anskaffningsreserv	-5 000	- 25 000	- 5 000	-25 000
Välittömät verot, direkta skatter	-2 335	-1 921	- 238	+ 1 155
Tilikauden voitto, räkenskapsperiodens vinst	1 698 901	1 637 660	1 705 273	1 638 298

TASE

BALANSRÄKNING 31.12.1997

TASE 31.12.1997 (1000 mk)	Konserni Koncernen		Raha-automaattiyhdistys Penningautomatföreningen	
	1997	1996	1997	1996
VASTAAVAA, AKTIVA				
KÄYTTÖOMAISUUS, ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Aineettomat hyödykkeet, immateriella tillgångar				
Aineettomat oikeudet immateriella rättigheter	28 157	5 160	27 663	4 981
Liikearvo, affärsvärde	848	1 157		
Muut pitkävaikutteiset menot				
övrige utgifter med lång verkningstid	28 332	26 841	26 794	25 201
	57 337	33 158	54 457	30 182
Aineelliset hyödykkeet, materiella tillgångar				
Maa- ja vesialueet jord- och vattenområden	22 675	22 675	21 026	21 026
Rakennukset ja rakennelmat byggnader och konstruktioner	177 515	182 652	173 547	178 478
Koneet ja kalusto maskiner och inventatier	245 372	202 046	209 683	167 775
Muut aineelliset hyödykkeet	9 531	10 180	9 528	10 177
övrige materiella tillgångar				
Rakennusten ennakkomaksut förskottsbetalningar på byggnader	0	0	0	0
	455 093	417 553	413 784	377 456
Käyttöomaisuusarvopaperit, värdepapper på anläggningstillgångar				
Osakkeet ja osuudet aktier och andelar	57 562	57 257	101 795	101 479
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS, OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR				
Vaihto-omaisuus, omsättningstillgångar				
Aineet ja tarvikkeet material och förnödenheter	18 310	25 687	16 676	24 305
Keskeneräiset tuotteet halvfärdiga produkter	1 319	1 318	1 319	1 318
Valmiit tuotteet, färdiga produkter	496	186	94	172
	20 125	27 191	18 089	25 795
Saamiset, fordringar				
Myyntisaamiset, försäljningsfordringar	853	1 061	573	827
Lainasaamiset, lånefordringar	7 629	7 864	9 482	8 733
Siirtosaamiset, resultatregleringar	7 532	7 746	7 143	6 446
Muut saamiset, övrige fordringar	47 131	35 398	47 130	35 398
Puhtaan tuoton ennakko förskott på nettoöverskott	1 295 000	1 200 000	1 295 000	1 200 000
Avustukset, understöd	475 065	450 679	475 065	450 679
	1 833 210	1 702 748	1 834 393	1 702 083
Rahat ja pankkisaamiset, kassa och banktillgodohavanden				
	508 710	525 389	496 126	505 248
	2 932 037	2 763 296	2 918 644	2 742 243

TASE BALANSRÄKNING 31.12.1997

TASE 31.12.1997 (1000 mk)	Konserni Koncernen		Raha-automaattiyhdistys Peningautomatföreningen	
	1997	1996	1997	1996
VASTATTAVAA, PASSIVA				
OMA PÄÄOMA, EGET KAPITAL				
Hankintapääoma, anskaffningskapital	89 208	88 841	127 466	127 099
Kertyneet voittovarot ackumulerade vinstmedel	102 717	101 776	55 052	53 473
Tilikauden voitto räkenskapsperiodens vinst	1 698 901	1 637 660	1 705 273	1 638 298
	1 890 826	1 828 277	1 887 791	1 818 870
VÄHEMMISTÖOSUUS, MINORITETSANDEL	528	528		
VARAUKSET, RESERVERINGAR				
Kertynyt poistoero ackumulerad avskrivningsdifferens	442 570	382 019	442 570	382 019
Hankintavaraus anskaffningsreservering	60 000	55 000	60 000	55 000
	502 570	437 019	502 570	437 019
VIERAS PÄÄOMA, FRÄMMANDE KAPITAL				
Lyhytaikainen, kortfristig				
Ostovelat, leverantörskulder	20 696	12 925	18 901	11 092
Siirtovelat, resultatregleringar	97 608	88 198	89 573	78 913
Maksamattomat avustukset obetalda understöd	419 809	396 349	419 809	396 349
	538 113	497 472	528 283	486 354
	2 932 037	2 763 296	2 918 644	2 742 243

Espoossa 25. päivänä helmikuuta Esbo, den 25 februari 1998

Jukka Vihriälä
puheenjohtaja
ordförande

Maunu Ihalainen
varapuheenjohtaja
vice ordförande

Liisa Elovainio
II varapuheenjohtaja
II vice ordförande

Leena Kolsi

Markku Lehto

Raimo Lindberg

Stina Oriander

Maija Perho

Juhani Perttunen

Pekka Piispanen

Jukka Salminen

Aimo Strömberg

Erkki Virtanen

Leena Välimäki

Markku Ruohonen
toimitusjohtaja
verkställande direktör

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoo 13. maaliskuuta 1998

Johanna Perälä, KHT

Hannu Nieminen, JHTT

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Lainsäädäntö

Tilinpäätös on laadittu raha-automaattiasetuksen 26 §:n edellyttämällä tavalla voimassa olevaa kirjanpitolakia noudattaen.

Konsernitilinpäätös

Konserniin on sisällytetty Raha-automaattiyhdistyksen lisäksi tytäryhtiö Pelika RAY Oy sekä Asunto Oy Nilsin Eturessu ja Kiinteistö Oy Kymen Potti.

Osakkeiden hankintamenon ja hankintahetken mukaisen oman pääoman erotus on esitetty taseessa konserniliikearvona.

Konsernin tilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmää noudattaen.

Konserniyhteisöjen sisäinen omistus, keskinäiset saamiset ja velat sekä liiketapahtumat on eliminoitu.

Pelika RAY Oy:n osakkeiden hankintaa varten tehty siirto hankintapääomiin on peruutettu konsernitilinpäätöksessä.

Raha-automaattiyhdistyksen omistamia osakkuuskiinteistöyhtiöitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Yhdistelyllä ei olisi ollut olennaista vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Konsernin henkilökunnan eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiöstä otetulla vakuutuksella.

RAY:n tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Suoriteperusteisesti kirjatut arpajaisverot ovat raha-automaattien ja kasinopelien tuotosta 3 prosenttia ja Casino RAY:n tuotosta 5 prosenttia. Arpajaisverot on vähennetty pelitoiminnan tuotoista ennen liikevaihdon esittämistä.

Sijoituspaikkamaksut on jaksotettu automaattien tuoton ja sijoituspaikan haltijoiden kanssa tehtyjen sopimuksien perusteella.

Kuluvasta käyttöomaisuudesta on tehty suunnitelman mukaiset poistot. Lisäksi on tehty lisäpoistot, jotka on esitetty poistoeron muutoksena ja taseen varauksiin sisältyvänä kertyneenä poistoerona. Kuluvan käyttöomaisuuden hankinnat on siten kirjattu tulosta rasittaen.

RAY:n tuloslaskelmassa tulosta rasittaen on kirjattu siirto hankintapääomaan, joka vastaa tilikauden aikaisia kulumattoman käyttöomaisuuden hankintamenoja.

RAY:n taseen hankintapääoma vastaa kulumattoman käyttöomaisuuden kumulatiivisia hankintamenoja. Hankintavaraus on muodostettu hallituksen päätöksen mukaisesti tulevia yksilöityjä investointihankkeita varten. Varaus käytetään automaattien verkottamisesta, tietoteknisten järjestelmien ja automaattikaluston hankinnasta aiheutuvien menojen kattamiseen.

Käyttö- ja vaihto-omaisuus on arvostettu välittömien hankintamenojen mukaisesti.

Käyttöomaisuudesta kirjatut suunnitelman mukaiset tasapoistot on laskettu seuraavien taloudellisten käyttöaikojen mukaan:

	<i>Vuodet</i>
<i>Rakennukset</i>	<i>10-30</i>
<i>Automaatit</i>	<i>3-10</i>
<i>Koneet ja kalusto</i>	<i>3- 7</i>
<i>Aineettomat oikeudet</i>	<i>5-10</i>
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	<i>10</i>
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	<i>10</i>
<i>Konserniliikearvo</i>	<i>5</i>

Ulkomaan rahan määräiset ostovelat ja myyntisaamiset on muutettu Suomen markkoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin noteeraamaan kurssiin.

Tilikauden voitosta raha-automaattiasetuksen 30 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriölle tilitetty tilikauden voiton ennako on esitetty ennakkomaksuna. Tilikauden ja aikaisempien vuosien voittovaroista jaettavaksi päätetyt maksamattomat avustukset on esitetty lyhytaikaisena velkana.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT (1000 MK)

	Konserni		Raha-automaattiyhdistys	
	1997	1996	1997	1996
Liikevaihto toimialoittain				
Raha-automaatit	2 309 524	2 171 606	2 309 524	2 171 606
Viihdeautomaatit	85 579	87 936		
Kasinopelit	153 642	131 541	153 642	131 541
Casino RAY	71 197	63 579	71 197	63 579
Myynti ja vuokraus	10 335	13 185	8 751	11 645
Vastikkeet	23	23	0	0
Yhteensä	2 630 300	2 467 870	2 543 114	2 378 371
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	186 682	179 350	169 747	163 023
Luontoisedut	2 033	2 029	1 853	1 822
Eläkekulut	28 574	30 550	25 983	28 044
Muut henkilöstösivukulut	30 757	28 784	28 322	26 784
Yhteensä	248 046	240 713	225 905	219 673
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat hyödykkeet	7 466	7 908	7 127	7 709
Liikearvo	309	309		
Rakennukset ja rakennelmat	9 318	9 287	9 069	9 044
Koneet ja kalusto	60 805	54 940	42 044	37 926
Muut aineelliset hyödykkeet	1 037	1 145	1 037	1 025
Yhteensä	78 935	73 589	59 277	55 704
Tuloslaskelman sisältämät verot				
Arpajaisverot	79 932	74 575	79 927	74 572
Lupamaksut	22	46	22	46
Kiinteistöverot	727	746	718	737
Välittömät verot	2 335	1 921	237	- 1 155
	83 016	77 288	80 904	74 200

TASEEN LIITETIEDOT (1000 MK)

Käyttöomaisuus	Konserni		Raha-automaattiyhdistys	
	1997	1996	1997	1996
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
hankintameno 1.1.	35 689	36 237	35 448	35 994
lisäykset 1.1. - 31.12.	27 993	1 546	27 630	1 546
vähennykset 1.1. - 31.12.	-3 701	-2 094	-3 701	-2 092
hankintameno 31.12.	59 981	35 689	59 377	35 448
kertyneet poistot	-31 823	-30 529	-31 714	-30 467
kirjanpitoarvo 31.12.	28 158	5 160	27 663	4 981
Liikearvo				
hankintameno 1.1.	1 543	1 549		
lisäykset 1.1. - 31.12.	0	0		
vähennykset 1.1. - 31.12.	0	-6		
hankintameno 31.12.	1 543	1 543		
kertyneet poistot	-695	-386		
kirjanpitoarvo 31.12.	848	1 157		
Muut pitkävaikutteiset menot				
hankintameno 1.1.	53 483	50 950	51 274	49 453
lisäykset 1.1. - 31.12.	6 642	2 614	6 465	1 823
vähennykset 1.1. - 31.12.	-29	-81	-29	-2
hankintameno 31.12.	60 096	53 483	57 710	51 274
kertyneet poistot	-31 764	-26 642	-30 916	-26 073
kirjanpitoarvo 31.12.	28 332	26 841	26 794	25 201
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
hankintameno 1.1.	22 675	22 675	21 026	21 026
lisäykset 1.1. - 31.12.	0	0	0	0
vähennykset 1.1. - 31.12.	0	0	0	0
hankintameno 31.12.	22 675	22 675	21 026	21 026
kirjanpitoarvo 31.12.	22 675	22 675	21 026	21 026
Rakennukset ja rakennelmat				
hankintameno 1.1.	289 148	286 509	284 383	281 754
lisäykset 1.1. - 31.12.	4 181	2 639	4 139	2 629
vähennykset 1.1. - 31.12.	0	0	0	0
hankintameno 31.12.	293 329	289 148	288 522	284 383
kertyneet poistot	-115 814	-106 496	-114 975	-105 905
kirjanpitoarvo 31.12.	177 515	182 652	173 547	178 478
Koneet ja kalusto				
hankintameno 1.1.	555 093	525 437	490 648	478 105
lisäykset 1.1. - 31.12.	110 113	77 776	89 202	59 123
vähennykset 1.1. - 31.12.	-42 914	-48 120	-42 177	-46 580
hankintameno 31.12.	622 292	555 093	537 673	490 648
kertyneet poistot	-376 920	-353 047	-327 990	-322 873
kirjanpitoarvo 31.12.	245 372	202 046	209 683	167 775
Muut aineelliset hyödykkeet				
hankintameno 1.1.	16 116	15 951	16 113	15 948
lisäykset 1.1. - 31.12.	388	170	388	170
vähennykset 1.1. - 31.12.	-1	-5	-1	-5
hankintameno 31.12.	16 503	16 116	16 500	16 113
kertyneet poistot	-6 972	-5 936	-6 972	-5 936
kirjanpitoarvo 31.12.	9 531	10 180	9 528	10 177

Käyttöomaisuusarvopaperit**Osakkeet ja osuudet**

hankintameno 1.1.	57 257	56 497	101 479	100 719
lisäykset 1.1. - 31.12.	328	770	328	770
vähennykset 1.1. - 31.12.	- 22	- 10	- 12	- 10
hankintameno 31.12.	57 563	57 257	101 795	101 479
kirjanpitoarvo 31.12.	57 563	57 257	101 795	101 479

Oma pääoma**Hankintapääoma**

Kulumaton käyttöomaisuus 1.1.	88 841	87 957	127 099	126 215
Kauden muutos	367	884	367	884
Kulumaton käyttöomaisuus 31.12.	89 208	88 841	127 466	127 099

Voittovarot

Voittovarot 1.1.	1 739 436	1 692 702	1 691 771	1 644 399
Tilitetty STM:lle	- 1 638 298	- 1 563 093	- 1 638 298	- 1 563 093
Siirto omaan pääomaan	+ 1 579	- 27 833	+ 1 579	- 27 833
	102 717	101 776	55 052	53 473
Tilikauden voitto	1 698 901	1 637 660	1 705 273	1 638 298
Voittovarot 31.12.	1 801 618	1 739 436	1 760 325	1 691 771
Oma pääoma yhteensä	1 890 826	1 828 277	1 887 791	1 818 870

Varaukset**Kertynyt poistoero 1.1.1997**

Aineettomat hyödykkeet	30 182	34 577	30 182	34 577
Rakennukset ja rakennelmat	178 478	184 892	178 478	184 892
Koneet ja kalusto	167 775	153 811	167 775	153 811
Muut aineettomat hyödykkeet	5 584	6 924	5 584	6 924
	382 019	380 204	382 019	380 204

Muutos tilikaudella

Aineettomat hyödykkeet	24 275	- 4 395	24 275	- 4 395
Rakennukset ja rakennelmat	- 4 931	- 6 414	- 4 931	- 6 414
Koneet ja kalusto	41 908	13 964	41 908	13 964
Muut aineettomat hyödykkeet	- 701	- 1 340	- 701	- 1 340
	60 551	1 815	60 551	1 815

Kertynyt poistoero 31.12.1997

Aineettomat hyödykkeet	54 457	30 182	54 457	30 182
Rakennukset ja rakennelmat	173 547	178 478	173 547	178 478
Koneet ja kalusto	209 683	167 775	209 683	167 775
Muut aineettomat hyödykkeet	4 883	5 584	4 883	5 584
	442 570	382 019	442 570	382 019

Hankintavaraus

Hankintavaraus 1.1.	55 000	30 000	55 000	30 000
Kauden muutos	5 000	25 000	5 000	25 000
Hankintavaraus 31.12.	60 000	55 000	60 000	55 000

Vastuusitoumukset (1000 mk)

Vuokrasopimuksen vakuudeksi		
- yrityskiinnitys	3 000	3 000
- talletus	62	60
Leasing-vastuut	73	0
Muiden puolesta		
- talletus	21	20
- takaisinostovastuut	62	59

Raha-automaattiyhdistyksen osakkeet ja osuudet (1000 mk)**Raha-automaattiyhdistyksen tytäryhtiöt**

	Omistusosuus %	Nimellisarvo	Kpl	Kirjanpitoarvo
Pelika RAY Oy	100	1 000,-	10 000	38 258
Asunto Oy Nilsiä Eturessu	100	500,-	2 200	5 130
Kiinteistö Oy Kymen Potti	58	1 500,-	485	982

Muut osakeomistukset

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				52 877
Puhelinosaakkeet ja -osuudet				1 567
Liittymismaksut				1 078
Muut osakkeet				1 903
Raha-automaattiyhdistyksen osakkeet ja osuudet yhteensä				101 795

Konsernin osakkeet ja osuudet (1000 mk)

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				52 877
Puhelinosaakkeet ja -osuudet				1 674
Liittymismaksut				1 108
Muut osakkeet				1 903
Konsernin osakkeet ja osuudet yhteensä				57 562

TILINTARKASTUSKERTOMUS RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYKSEN JÄSENILLE

Olemme tarkastaneet RAY:n kirjanpidon, tilinpäätöksen sekä hallinnon tilivuodelta 1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää yhdistyksen ja konsernin tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot.

Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistä on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta raha-automaattiasetuksen säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen antaa kirjanpitolaisessa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen ja konsernin tilikauden toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Espoo 13. maaliskuuta 1998

Johanna Perälä, KHT

Hannu Nieminen, JHTT

TILINTARKASTAJAT, REVISORER 1997

TILINTARKASTAJAT, REVISORER 1998

JOHANNA PERÄLÄ, KHT
Yhdistyksen kokouksen valitsema
Vald av föreningsmötet

SVH Coopers & Lybrand Oy
Yhdistyksen kokouksen valitsema
Vald av föreningsmötet

HANNU NIEMINEN, JHTT
Valtiovarainministeriön määräämä
Förordnad av finansministeriet

HANNU NIEMINEN, JHTT
Valtiovarainministeriön määräämä
Förordnad av finansministeriet

RAY:N HALLITUS 1995 - 1997 PAF:S STYRELSE

Valtioneuvoston määräämät jäsenet Av statsrådet förordnade ledamöter

Yhdistyksen kokouksen valitsemat jäsenet Av föreningsmötet utsedda ledamöter

JUKKA VIHRIÄLÄ
puheenjohtaja
kansanedustaja
ordförande
riksdagsman

MAIJA PERHO
kansanedustaja
riksdagsman

LIISA ELOVAINIO
II varapuheenjohtaja
pääsihteeri

PIRKKO LAHTI
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

MAUNU IHALAINEN
varapuheenjohtaja
hallintopäällikkö
vice ordförande
administrativ chef

JUHANI PERTTUNEN
kansliapäällikkö
kanslichef

II vice ordförande
generalsekreterare

STINA ORIANDER
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

ERKKI VIRTANEN
budjettipäällikkö
budgetchef

SIRPA KERMAN
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

PERTTI PAAKKINEN
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

PEKKA KIVELÄ
ekonomi
ekonom

JUKKA SALMINEN
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

Henkilöstön edustajat Personalens representanter

MARKKU LEHTO
kansliapäällikkö
kanslichef

OLLI JURVANEN
pääluottamusmies
huvudförtroendeman

SAKARI TIILIKAINEN
myyntineuvottelija
säljförhandlare

AIMO STRÖMBERG
toiminnanjohtaja
versamhetsledare

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS

Pääkonttori

Keilaranta 4, 02150 ESPOO
(09) 437 01, telekopio (09) 4370 2358
Internet: <http://www.ray.fi>

TEOLLISUUSTALO

Turuntie 42, 02600 ESPOO
(09) 437 01, telekopio (09) 4370 2548

CASINO RAY

Eteläinen Rautatiekatu 4, 00100 HELSINKI
(09) 680 800, telekopio (09) 694 2922
Internet: <http://www.casino.ray.fi>

PELIKA RAY OY

Teollisuustalo
Turuntie 42, 02600 ESPOO
(09) 437 091, telekopio (09) 4370 2548
Internet: <http://www.pelikaani.fi>

PENNINGAUTOMATFÖRENINGEN

Huvudkontoret

Kägelstranden 4, 02150 ESBO
(09) 437 01, telefax (09) 4370 2358
Internet: <http://www.ray.fi>

PAF INDUSTRIHUSET

Åbovägen 42, 02600 ESBO
(09) 437 01, telefax (09) 4370 2548

CASINO RAY

Södra Järnvägsgatan 4, 00100 HELSINGFORS
(09) 680 800, telefax (09) 694 2922
Internet: <http://www.casino.ray.fi>

Pelika RAY Oy

Åbovägen 42, 02600 ESBO
(09) 437 091, telefax (09) 4370 2548
Internet: <http://www.pelikaani.fi>

**Tarkat tiedot avustuksista osoitteesta:
[http://www.ray.fi/avustukset/avustuspäätös '98](http://www.ray.fi/avustukset/avustuspäätös_98)**

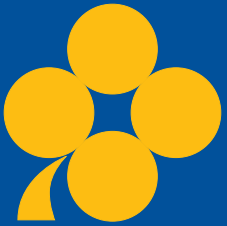
Suomalaisilla
on paljon
pelissä.

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS 60 VUOTTA

RAY
Keilaranta 4
02150 Espoo
puh. 09-43701

PAF
Kägelstranden 4
02150 Esbo
puh. 09-43701

Design Tarja Brota / Sävyväri 1998